

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Esko Hirvonen

21.7.2021

Valtiovarainministeriö
Essi Taavitsainen
valtiovarainministerio@vm.fi
essi.taavitsainen@vm.fi

VN/27793/2020

Tullin lausunto hankkeeseen VM205:00/2020

Valmisteverollisten tavaroiden veronkorotuksilla on myynnin lisäksi myös aina vaikutuksensa tavaroiden harmaaseen ja laittomaan tuontiin. Alkoholi- ja tupakkatuotteet ovat perinteisesti herkkiä hinnanmuutoksille, jonka johdosta Tulli on korostanut, että valmisteverollisten tavaroiden hintoja korotettaessa se tehtäisiin mahdollisimman maltillisin korotuksin, joilla perinteisesti on ollut pienempi vaikutus harmaaseen ja laittomaan tuontiin. Tämä näkökanta on tälläkin kertaa tuotu hallituksen esityksessä hyvin esille. Tosiasiahan on, että sekä naapurissamme Baltian maissa ja Venäjällä tupakkatuotteiden hinnat ovat edelleen huomattavasti Suomen hintoja alhaisempia. Suurin osa verottomasti Suomeen tulevista tupakkatuotteista nuuskaa lukuun ottamatta on peräisin edelleen näistä maista.

Savukkeiden verollinen kulutus on jatkanut laskuaan viimeisen kymmenen vuoden ajan ja on tällä hetkellä hallituksen esityksen mukaan noin neljänneksen pienempi kuin edellisen vuosikymmenen alussa. Tullin rikosasioissa haltuun otettujen savukkeiden määrä on niin ikään laskenut kymmenen vuoden takaisista luvuista, ja viimeiset kahdeksan vuotta niiden määrä on vaihdellut 2,7 ja 5 miljoonan savukkeen välillä.

Koronavuodet 2020 ja 2021 ovat muuttanut valmisteverollisten tavaroiden kauppaa siten, että matkustajatuonti on supistunut alle 10 prosenttiin normaalista, mikä on näkynyt savukkeiden kotimaan myynnin selvänä kasvuna. Laiton tuonti on osittain siirtynyt tavarakuljetuksiin, mutta sekin on ollut vähäistä.

Verollisen savukemyynnin lasku korona-ajan ulkopuolella johtuu Tullin näkemyksen mukaan ensinnäkin siitä, että tupakoitsijoiden määrä ja tupakointi ovat molemmat vähentyneet jo pitkään. Toisaalta kehitykseen on vaikuttanut verollisen myynnin siirtyminen harmaatuontiin ja osin salakuljetukseen. Hallituksen esityksen mukaan tilastoimaton kulutus olisi maassamme noin 13-15%, josta matkustajatuonnin osuus noin 10% ja laittoman tuonnin osuus 3 ja 5%:n välillä. Tullin näkemys tilanteesta on hyvin samanlainen.

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Esko Hirvonen

21.7.2021

Lisäksi kehitykseen on viime vuodet vaikuttanut voimakkaasti varsinkin nuorison siirtyminen savukkeista nuuskaan, joka on käytännössä täysin veroa tuottamon tupakkavalmiste, koska vain sen omaan käyttöön tuominen on rajoitetusti sallittu ja myyminen kokonaan kielletty. Viimeisin kehitys nuuskan osalta on kulkenut kohti tupakatonta nuuskaa, jota saa vapaasti vaikkapa virolaisista kioskeista. Valmiste on nikotiinipitoinen tupakaton valmiste, johon ei sovelleta lainkaan tupakkalakia eikä siitä kanneta myöskään valmisteveroja. Tämä valmiste on nopeasti valtaamassa markkinoita tupakkatuotteilta, koska sen tilaaminen ja maahan tuominen ovat riskittömämpää kuin nuuskan salakuljettaminen.

Tullin näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä ehdotetut veronkorotukset ovat sinänsä maltillisia eivätkä aiheuta kovaa painetta harmaatuontiin tai salakuljetukseen. Toisaalta kaikki edellä mainitut verollisen kulutuksen supistumiseen vaikuttavat tekijät voivat yhdessä vaikuttaa siihen, ettei veronkorotuksilla suunniteltuihin kohoaviin verotuottoihin tulla pääsemään varsinkin, kun korona-ajan matkustusrajoitukset tullaan lähitulevaisuudessa purkamaan ja liikkuminen rajojen yli elpyy entiselleen.

Esko Hirvonen
Valvontapäällikkö

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi